

més o menys il·lustrat, però poeta a la fi, i bon rimaire quasi sempre; un rapsoda en l'antiguitat, un trobador en l'Edat Mitja, un aficionat o un veritable mestre més tard”...

“...La major part de les cançons que degueren més tard fer-se “populars”, no foren mai escrites: improvisades moltes d’elles, potser sí; cantades pels seus autors quasi sempre, de segur; llegir-la? ...no, ningú no la llegia. I amb quina fruïció devien dir els qui l’havien sentida una vegada: “Torneu-la a cantar, que l’aprendrem!”.

I el mateix autor ja no devia cantar-la igual que la primera vegada i amb noves variants un altre dia. Amb major motiu, els qui bé o malament l’havien apres de memòria, la repetien a uns altres que, segons la seva memòria més o menys feliç, la cantaven ja més canviada,...

I heus aquí com, al cap d’algun temps, –molt poc si la cançó havia interessat molta gent i havia pres ràpida volada–, aquella cançó, ja emmotllada a llocs i èpoques distintes, no era de ningú, perquè son autor apenes l’haguera coneguda i era de tothom perquè tothom hi havia anat treballant, reformant-la, transformant-la, deformant-la molt sovint, però, instintivament i fatalment, desbrossant-la de tot el sobrer, i per tant, i aquí està el veritable secret –fent-ne ressortir tota la intensitat del sentiment, tota l’ànima, fins a no deixar-ne, molts cops més que l’ànima, l’essència pura”...

“Heus aquí aquell encís, aquell misteri que enclou aquest fascinator esfinx que anomenem “cançó popular”. I és clar que ho és, la més viva, franca i fidel representació d’un poble, perquè al cap d’unes centúries s’hi és posat tot ell, hi ha buidat tot el seu cor, tots els seus amors i odis, desitjos i esperances, alegries i tristesses. I com tots en som, de poble; com tots en formem part, d’aquest gran tot; tots hi trobem quelcom de nosaltres mateixos, a tots ens fa vibrar una corda íntima, molt amagada, que tal volta ni sospitàvem en nosaltres...”.

Fins aquí l’opinió d’Apel·les Mestres. Vegem a continuació, ja en època recent el què diu J. Francesc Massip, col·laborador a la *Història de la literatura Catalana* (Edicions 62, any 1985) quan tracta de la literatura popular:

“Tota comunitat social necessita expressar-se en la seva activitat, sia laboral, lúdica o festiva, sia ritual o religiosa, sia reflexiva, bèl·lica o commemorativa. Per aquesta naturalesa, doncs, la literatura popular ha tingut sempre com a mitjà de transmissió la tradició oral i l’autoria ha romàs en l’anonimat. Cal bandejar, però, la il·lusió romàntica de creació col·lectiva en l’art popular. Tota producció artística té, en el seu origen, un individu creador, l’obra del qual pot passar al seu entorn social amb èxit i ser assumida per la comunitat, ser recreada i transformada per altres individus (sempre en elaboracions successives, mai conjuntes), adaptada a les noves realitats socials i reproduïda i transmesa per la memòria col·lectiva.

D’aquests tipus de manifestacions artístiques se’n diuen “populars” enfront les manifestacions cultes, tot i que les interaccions entre ambdues són absolutes”...